

Да посрещнем нашите съседи с “Добре дошли в окръг Долж”

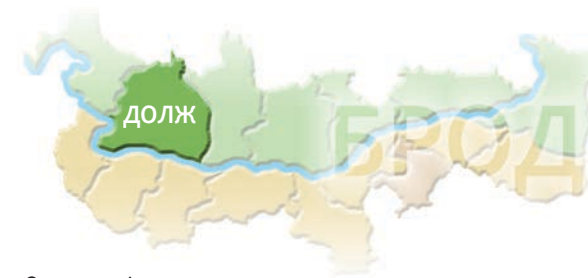
Долж е окръг в регион Олтения, Румъния. Намира се в най-благодатната и плодородна зона на Дунавската Равнина и Олтения. Регионът е с едни от най-благоприятните климат и почва в страната. Окръг Долж е разположен в югозападната част на Румъния, като се пресича от север на юг от река Жиу, от която носи името си (Долен Жиу или Должиу). Територията на окръга обхваща площ от 7 414 квадратни километра, което представлява 3,1% от територията на Румъния. Долж е 7-ми окръг по площ в страната и 5-ти по население. На север, изток и запад окръг Долж граничи от запад на изток с окръзите Мехединц, Горж, Вълча и Олт. На юг окръг Долж граничи чрез посредничеството на река Дунав като естествена граница на Румъния с България на разстояние от около 150 км. В административно-териториално отношение окръг Долж има 3 областни града (Крайова, Байлещ, Калафат), четири града (Бекет, Дабулени, Филиаш, Сегарчя) и 103 селски общини. Крайова е “столицата” на историческата провинция Олтения и един от големите градове в страната – с около 300 000 жители. Също така тук е седалището на Югозападния район за развитие Олтения.

Очарованието на Крайова се дължи на няколко градски характеристики. Паркът Николае Романеску е изграден по плановете на френския архитект Е. Редонт през 1900 – 1903 г. и е един от най-големите и най-красиви паркове в страната (простира се на около 90 хектара). Тук са подредени оранжерии, езеро с острови, статуи, зоокът и величествен висящ мост. Манастир Житянул (построен през XVII век, възстановен от Бълаша, съпруга на Константин Шербан през 1655 г.), Църква “Св. Димитър” в Крайова (основана от Крайовските благородници и Матей Басараб), Църква “Св. Николае Унгурени” от Крайова (основана през 1774 г. от карпатски румънци), Къщите Бънией в Крайова, които понастоящем приютяват Етнографския музей и народното творчество на Олтения, построени през 17 век.

Последните открития (май 2003 г.) показват, че град Крайова, столицата на окръга, извън древното си име **Пеленвада**, през VII-VIII век е носил латинското име **Понсиона** (мост над Жиу) – име, изписано на един надпис, намерен върху фрагмент от звезда в близост до лагера Пеленвада, датиращо от VII век. Това се потвърждава и с карта, съставена по време на битката край Никопол (1396 г.), включена в ръкопис, който се съхранява в Националната библиотека в Париж. Този документ, предоставен на румънската историография, благодарение на френското министерство на културата, доказва съществуването на местността Крайова поне между VII-XII век (по времето на битката край Никопол).

Да се представим на нашите съседни

Според официалните налични статистически данни към 1 юли 2010 г. в окръг Долж са живели 702 124 души, от които 54,02% в градската зона и 49,98% в селските райони. От общия брой на населението 48,48% са мъже и 51,52% жени. Според Националния статистически институт към 1 юли 2010 г. гъстотата на населението е била 94,7 жители/ кв. км, а средната продължителност на живота в окръга през 2010 г. е 72,83 години.

Според преброяването през 2002 г. етническата структура на окръга изглежда така:

Общо население 734 231	Румънци	Роми	Унгарци	Българи	Немци	Гърци	Други националности
	95,5%	4,3%	0,04%	0,01%	0,03%	0,03%	0,12%

* Стойностите се изчисляват от общия брой жители, посочен в първата колона

Нормално е такава зона като Долж да се откроява в културния пейзаж на страната. На територията на окръга има 19 музея, в които се съхраняват и са изложени ценностите на миналото и настоящето. В това отношение могат да се отбележат **Музея на Олтения** в Крайова със секции за история, етнография и природни науки, **Музея на Изкуствата**, в който се съхраняват румънски и световни шедьоври на изкуството, в чиято галерия “Константин Брънкузи” е изложена известната творба “Целувката”.

Крайовската библиотека, основана от Александру и Аристия Аман заедно с останалите 400 библиотеки на окръга одухотворяват живота в Долж. Неразделна част от живота на библиотеките са културните събития, на които се представят ценни книги на местните и национални писатели, правят се многобройни художествени изложби. **Държавната филхармония Олтения**, основана през 1850 г. и **Театъра за опера и оперета**, основан през 1861, със своите представления и репертоар задоволяват изискванията на всеки меломан.

Кукленият театър, основан през 1949 г., въпреки ограниченото пространство, с което разполага, е заслужил национално и международно признание. **Крайовският Национален театър**, основан през 1850 г., винаги е винаги бил място за художествена изява от най-висок клас. От 1992 г. театърът завладява страните от всички континенти, в които изнася представления, лауреат е на многобройни театрални фестивали. Крайовският Национален театър е организатор на Международния фестивал “Уилям Шекспир”.

Окръг Долж е известен със спортистите си в масовия спорт, атлетиката, конния спорт, спортовете на закрито и отборните спортове. Сред спортистите от Долж има световни и олимпийски шампиони. Гордостта на спорта в Долж е футболният отбор “**Университатя Крайова**” с потвърдено европейско присъствие.

Да покажем на съседите наши любими места

Гора Чурумела – горски резерват, разположен в община Пояна Маре. Образуван е от стара акациева гора, ценна заради съдържанието на дървения материал и размерите на дърветата, уникални в Европа. Горският резерват се намира от дясната страна на Републиканския път Калафат – Бекет – Черна вода, на около 5 км от село Пояна Маре. Акациевата гора, формираща резервата, е на повече от 90 години и обхваща площ от 8 хектара.

Фосилно находище Буковъц се намира в област Буковъц и обхваща площ от 4 хектара. Това е важно фосилно находище с богата фосилна фауна от черупки на мекотелите, датираща от епохата на палеолита, открити през 1949 г. Заради проучванията и публикуваните изследвания за фосилната фауна от съществуващите тук черупчести, зоната е защитена от закона.

Орнитоложки резерват от Чуперчений Ной (южно от Калафат) е близо до село Чуперчений Ной, обхваща площ от 500 хектара от дунавската крайречна гора, обявен е за орнитоложки резерват през 1971 г. Тук живеят над 140 вида птици, някои редки, сред които е черният щъркел, малката бяла чапла, сивата патица, водната кокошка, бялата стърчиопашка, червената чапла и др. Това е единственото място по поречието на река Дунав, което е останало без дига.

Резерватът на дивите божури от Пленица е единствен в Румъния. Районът на Долж е наситен с много гори като тези на край Кошовен (място за лов на сърни и фазани на 10 км от Крайова по републикански път 6), Радован (на 30 км от Крайова) или край Бранице (дръжкоцветен дъб).

Историческите паметници в района на окръга са: римски военен град край Чурою Ной, римски военен град край Деса, римски военен град от Плоска, римски военен град от Ракърий де Жос, Манастир Буковъц (днес е превърнат в затвор, най-вероятно е създаден от Шефан Клучерул и Първу Клучерул през 1573 г.), манастир Садова (построен от Матей Басараб през 1643 г.).

Римският военен град Ръкарий де Жос се намира на лявата тераса на средния Жиу, на 6 км южно от град Филиаш. Първите археологически разкопки са извършени в годините 1897 – 1898 г. от Григоре Точилеску у Памфил Полоник. По време на разкопките бяха открити много керамични предмети, монети, керемиди и тухли, изделия от стъкло, бронз, желязо, кост, фрагменти от колосални статуи, части от военно оборудване, оръжие, брошки и др. На територията на военния град бяха намерени монети, сечени от Гордиан II, Деций и Етрускила.

Да представим на съседите наши водещи организации

Икономиката на окръга е разнообразна и е една от най-развитите в южната част на страната. Селското стопанство се развива, разширяват се обработваемите площи. Една от предпочитаните зърнени култури е житото.

След затварянето на завода Должхим и намаляването на дейността на дружествата Електропутере и Авиоане, в Крайова са останали малки производствени единици в различни отрасли. В Долж са останали само Форд, Попеч Тежка Техника и компании от текстилната индустрия, които работят на ишлема за чуждестранни компании. Статистическите данни показват, че на строителните фирми се пада 7,6% от общия дял. Другите отрасли в Долж държат 32,6% от икономическата активност, основната част от които са фирми в хранително-вкусовия сектор. Промислеността е представена от много големи компании (над 50), важни на регионално ниво, работещи в различни сфери на производството: разпределение и продажба на електрическа енергия (Търговско Дружество за Разпределение и Доставка на Електрическа Енергия Електрика Олтения АД), производство на автомобили (Ford Automobile Romania АД), производство на електроенергия (Енергиен Комплекс Крайова АД), производство на двигатели, генератори и трансформатори (Електропутере АД и Нюейдж АВК АД), производство на парни генератори (Търговско Дружество за Ремонт и Услуги Термосерв Крайова АД). Също така може да се отбележи и присъствието на чуждестранни инвестиции в няколко ключови компании в окръга: Ford Automobile Румъния АД (Южна Корея), Torway Industries АД (Норвегия), Newage AVK Румъния АД (Германия, Великобритания).

Форд е най-голямата инвестиция в окръг Долж, осъществена от мултинационална компания Ford – автомобилен производител, ориентиран към международния пазар. Чрез тази инвестиция Долж стана вторият по големина производител на автомобили в Румъния (след Дачия-Рено в Арджеш) с производство от 250 000 единици на година и общо 3 700 работници през 2009 г. Тази инвестиция ще привлече и други инвеститори, производители на автомобилни части.

Транспортната инфраструктура с национално значение, дунавските пристанища Бекет и Калафат и VII Пан – европейският транспортен коридор по река Дунав, благоприятстват икономиката на окръга.

Статистиката показва, че най-голям дял от икономическата активност на окръга заема търговията. Делът на търговските фирми е 48,7% от цялата икономическа активност в Долж, с леко повишение спрямо предходната година (2009), където търговията е 48,5% от общата икономика. Някога Долж е бил силно индустриализиран окръг, сега обаче, в началото на 2011 г., този сектор представлява едва една десета от общата икономическа активност.

Да кажем на съседите защо Ливиу Титу Майореску означава много за нас

Корнелиу Баба е художник, известен предимно със своите портрети, но също и с други видове картини и илюстрации на книги.

Марчел Юреш е актьор.

Александър А. Мачедонски е поет, романист, драматург и публицист.

Амза Пеллеа е голям театрален и филмов актьор, който изпълнява ролята на Дядо Марин – известен сатиричен национален герой. Това е актьорът, който е изпълнявал ролите на някои от най-ярките фигури на румънската история Дечебал или Михай Витязул.

Марин Сореску е поет, драматург, романист, есеист и преводач. Негови произведения са преведени в повече от 20 страни. В чужбина са издадени повече от 60 негови книги. Известен е и с това, че се е занимавал с рисуване, отваряйки множество изложби в страната и чужбина. Без част от някоя политическа партия след Румънската революция от 1989 г., той заема длъжността на министър на културата в кабинета на Николае Въкърою (25 ноември 1993 г. – 5 май 1995 г.).

Франциск Ширато е художник, десенатор и илюстратор, една от водещите личности на изкуството на Румъния от първата половина на ХХ век. Бил е част от “Групата на четиримата”, с Николае Тоница, Щефан Димитреску и Оскар Хан.

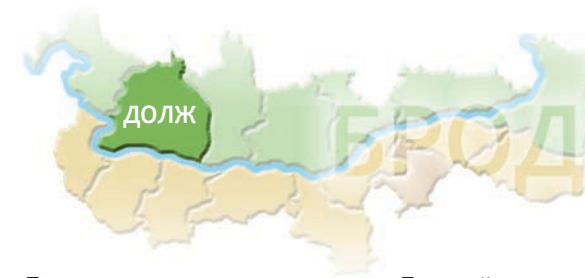
Николае Титулеску е румънски дипломат и политик, многократно външен министър, бивш президент на Обществото на народите.

Ион Цукулеску е биолог и лекар, но става известен като художник.

Ливиу Титу Майореску е академик, адвокат, литературен критик, есеист, естет, философ, педагог, политик и писател, министър-председател на Румъния между 1912 г. и 1914 г., министър на вътрешните работи, основател и член на Румънската академия, забележителна личност на Румъния в края на ХІХ и началото на ХХ век. Майореску е автор на известната социологическа теория за формата без основа – основата на политическия жунизмизъм и “крайгълния камък”, върху който са били построени произведенията на Михай Еминеску, Ион Лука Караджале или Иоан Славич.

Да разкажем на съседите една наша история

Долж, в по-стария си вариант Должий, произлиза от славянски език – Доле = Долу, към който се прибавя Жий, в резултат на което се получава Должий, тоест Долен Жиу. По селата старите хора го наричат още Жий вместо Жиу. Жий е множественото число на Жиу, който се формира със съединяването в Аниноаса (до Петрошан, окръг Хунедоара) на реките Западен и Източен Жиу.

Археологическите открития показват, че територията на Долж е обитавана непрекъснато още от палеолитната ера. Първото документирано свидетелство датира от 1444 г., където окръгът се споменава под името Жудецул де Балтъ, разположен в Дунавската равнина, простиращ се от Блато Блахница, намиращо се днес на територията на окръг Мехединци до настоящата селска община Бистрец в Долж.

За Олтения се казва, че е земя на хайдутите. Хайдутите присъстват във всички балкански държави като борци за справедливост срещу местните управници и чуждестранни потисници. Подминавани с мълчание през епохата на царете, считани за елементи, предизвикващи безредици, приемани с предпазливост от комунистите, от една страна считани за родоначалници на идеята за класовата борба, от друга пък смятани за неподходящ пример за обществото, хайдутите и пандурите винаги са били истинските народни герои. Особено в периода от близо сто години между Договора от Пасаровиц, когато Олтения преминава под австрийска окупация и Революцията, предвождана от Тудор Владимиреску, хайдутите се множат и често пъти са единственото решение срещу репресиите и несправедливостта. В Олтения (истинската земя на хайдутите) те се появяват най-рано, след 1560 г. и се свързват с името на Баба Новак, по-късно – с легендарния Груя Новак (един от синовете му), с Йоегу Йоргован. Хайдутството се разраства стремглаво, превръщайки се в мода по време на австрийската окупация до след революцията на Тудор Владимиреску. Около 300 години (в периода 1560 – 1860 г.) съществува дълга и непрекъсната редица от известни хайдутини.

Времето на хайдутите залязва със съединението на княжествата заедно с революционера Попа Шапкъ. Той е последният, който вдига на борба хайдушките чети.

